Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

KEHA/2657/2016

9.11.2016

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä (HE 196/2016 vp) eduskunnalle palkkaturvalain, merimiesten palkkaturvalain 7 ja 26 §:n sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Uudenmaan ELY-keskus pitää hallituksen esityksessä esitettyjä muutoksia kannatettavina. Palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muutokset ovat hallituksen esityksessä mainituista syistä tärkeitä, jotta palkkaturvajärjestelmästä ei muodostuisi estettä selviytymissopimusten laatimiselle. Esitetyt palkkaturvalakeihin liittyvät muutokset helpottavat palkkaturvaviranomaisen työtä, kun selviytymissopimusten aiheuttamia tilanteita on huomioitu palkkaturvan omassa lainsäädännössä.

On todennäköistä, että selviytymissopimuksista tulee aiheutumaan palkkaturvaviranomaiselle jonkin verran lisätyötä. Selviytymissopimusten yksityiskohdista ei vielä tiedetä. Niitä tulevat todennäköisesti laatimaan kaikenlaiset yritykset ja ne tulevat olemaan ehdoiltaan ja sisällöltään vaihtelevia. Palkkaturvan työnantajat ovat tyypillisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. On tavanomaista, että yrityksen asioita ei ole hoidettu kovin hyvin siinä vaiheessa, kun työntekijät joutuvat turvautumaan palkkaturvaan eikä työnantaja ole välttämättä enää yhteystyöhaluinen. Tietojen saaminen selviytymissopimusten sisällöstä voi siten käytännössä olla hankalaa.

Palkkaturvan kannalta haasteellisia voivat olla sopimuksen raukeamiseen liittyvät tilanteet, jolloin tulee selvitettäväksi palkkatason palautuminen. Mikäli raukeaminen on sidottu yrityksen taloudelliseen tilanteeseen, joutuu palkkaturvaviranomainen selvittämään yrityksen taloudellisia asioita paljon nykyistä tarkemmin. Jos selviytymissopimuksia laaditaan paljon ja palkkaturvaviranomainen joutuu usein ja laajalti selvittelemään niihin liittyviä asioita, voi se pahimmillaan aiheuttaa viiveitä palkkaturva-asioiden käsittelyyn.

Työntekijän tietoisuus työnantajan maksuvaikeuksista

Esityksessä ehdotetaan, että palkkaturvalain 8 §:n 1 momentin 4 kohtaa ja merimiesten palkkaturvalain 7 §:n 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että työnteon jatkamista työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa pidettäisiin väärinkäytöksenä vain silloin, kun työntekijän on täytynyt tietää palkanmaksuun liittyvien laiminlyöntien perusteella, ettei työnantaja kykene suoriutumaan palkanmaksustaan. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa, ettei selviytymissopimuksen perusteella syntynyt tietoisuus työnantajan taloudellisesta tilanteesta ole merkityksellistä mainitun lainkohdan soveltamisessa.

UUDENMAAN ELY-KESKUS
Puhelin 0295 020 020
http://www.ely-keskus.fi/uusimaa
PL 54
00521 HELSINKI
palkkaturva.uusimaa@ely-keskus.fi

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ehdotettu muutos rajaa jonkin verran säännöksen soveltamisalaa nykyiseen verrattuna. Säännöksen nykyinen sanamuoto on mahdollistanut sen, että palkkaturvaviranomainen on harkitessaan työntekijän tietoisuuden syntymistä voinut ottaa huomioon myös työntekijällä asemansa tai työtehtäviensä perusteella olevaa tietoa työnantajan taloudellisesta tilanteesta ja palkanmaksukyvystä. Tällöin tietoisuuden työnantajan palkanmaksukyvyttömyydestä on voitu yksittäisissä tapauksissa katsoa syntyneen jo ennen kuin palkanmaksuun liittyvät laiminlyönnit ovat jatkuneet kolmen kuukauden ajan.

Aseman tai työtehtävien perusteella tietoa työnantajan taloudellisesta tilanteesta ja palkanmaksukyvystä voi olla esimerkiksi työntekijäasemassa olevalla työnantajayrityksen yrittäjän perheenjäsenellä tai yrityksen talousasioita, kirjanpitoa ja laskujen maksua hoitavilla työntekijöillä. Tietoisuuden on voitu katsoa syntyvän aikaisemmin myös esimerkiksi jos työntekijä ei ole pystynyt työnantajan maksuvaikeuksien takia tekemään töitään normaalisti (esimerkiksi viivästyneet tavarantoimitukset tehtaalle tai rakennustyömaalle). Ehdotettu muutos tarkoittaisi, että jatkossa työntekijän tietoisuuden työnantajan palkanmaksukyvyttömyydestä voidaan katsoa syntyneen ainoastaan palkanmaksun liittyvien laiminlyöntien perusteella.

Velvotteidenhoitoselvitys

Harmaan talouden selvitysyksikön tuottama velvotteidenhoitoselvitys tulee olemaan hallituksen esityksessä sanotulla tavalla palkkaturvaviranomaisen työtä helpottava asia. Velvotteidenhoitoselvitys antaa palkkaturvaviranomaiselle myös jonkin verran nykyistä laajemmat tiedot, jotka ovat tarpeen harmaan talouden torjunnassa ja yksittäisten palkkaturvajärjestelmän väärinkäytösten estämiseksi.

Palkkaturvana maksetut ja perityt määrät

Valiokunta on pyytänyt tietoja palkkaturvajärjestelmän kustannuksista. Lausunnon liitteenä on selvitys palkkaturvana maksetuista ja takaisinperityistä määrästä vuosina 2010-2015.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Yksikön päällikkö Tiina Korhonen

Johtava lakimies Terhi Mäkinen

Liite Palkkaturvana maksetut ja takaisinperityt määrät vuosina 2010-2015